

Att få din utbildning bedömd

Handbok för validering av utländska
examina och yrkeserfarenheter

INTEGRATIONSVERKET

Har du en utländsk högskoleutbildning? Börja läsa här!

Den här broschyren vänder sig till dig som har en utländsk högskoleutbildning och/eller yrkeserfarenheter från utlandet och som vill få dina kunskaper värderade. Värdering innebär att du kan få dina kunskaper bedömda och jämförda med motsvarande svensk utbildning och svenska yrkeskrav. Efter värderingen får du ett utlåtande eller ett annat behörighetsbevis som du sedan kan använda när du söker arbete eller när du söker en utbildning. Utlåtandet är främst vägledande, arbetsgivare och fackliga organisationer rekommenderas att ta hänsyn till dessa utlåtanden när de anställer personal.

På följande sidor får du veta vart du ska vända dig och hur du ska gå tillväga för att få din examen värderad. Har du en examen från ett EES/EU-land*, gäller delvis andra regler. De finns beskrivna på sid. 8.

Du behöver en ansökningsblankett

Funderar du på att få din examen värderad ska du först vända dig till något av följande ställen:

- arbetsförmedlingen
- flyktingförläggningen,
- studie- och yrkesvägledare vid gymnasium eller vuxenutbildning,
- högskolans studievägledning,
- kommunal flyktingmottagning eller
- invandrarbyrå.

Där kan du få hjälp med att fylla i den särskilda ansökningsblankett som ska användas. Till vilken myndighet du sedan ska skicka din ansökan beror på vilken inriktning

* EU länderna: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

EES länderna: Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

ditt yrke har. På följande sidor kan du läsa vilka myndigheter som ansvarar för vilket yrke. Du kan även fråga efter detta där du får din ansökningsblankett.

Skicka med betyg och översättningar

Tillsammans med ansökningsblanketten ska du skicka in vidimerade kopior av examensbevis, diplom, och personlig ämnesförteckning på originalspråk och översättning gjord av auktoriserad översättare. Observera: Om originalspråket är engelska, franska, tyska eller något av de nordiska språken (danska, norska, finska eller isländska) behöver du inte skicka in någon översättning. Har du annan information om din utbildning, t.ex. studieplaner, ska du skicka in även dessa. Det är värdefullt när utbildningen sedan ska värderas.

Ansökningsprocessen

Hur lång tid värderingen tar och exakt hur det går till skiljer sig åt mellan de olika myndigheterna. Ibland måste du göra teoretiska och praktiska prov, praktik eller gå en kompletteringsutbildning. Ta kontakt med den myndighet som ansvarar för din värdering för exakt besked.

1 *Översätt dina betyg.* Om dina handlingar är skrivna på ett annat språk än engelska, tyska franska eller något av de nordiska språken måste du låta översätta dina betyg hos en auktoriserad översättare. Det gör du enklast genom att lämna in dem till en översättningsbyrå, du hittar dem på gula sidorna i telefonkatalogen. Föreningen auktoriserade translatorer har adresser till översättare som du hittar under föreningens hemsida <http://www.eurofat.se>. Du kan vända dig till arbetsförmedlingen för att diskutera om du kan få hjälp och ekonomiskt stöd för översättning.

- 2 *Fyll i ansökan.* Glöm inte att skicka med alla betyg och arbetsintyg!
- 3 *Kompletteringar.* Beroende på vilket yrke du vill värdera kan du få göra teoretiska och praktiska prov eller kompletteringsutbildningar.
- 4 *Vänta.* Handläggningstiden varierar. Kontakta ansvarig myndighet för besked.
- 5 *När svaret kommer.* Svaret innehåller antingen ett utlåtande/behörighetsbevis, eller ett avslag med hänvisning till komplettering.

Utlåtandet är en jämförelse mellan den utländska och den närmast motsvarande svenska utbildningen och ska fungera som en vägledning till arbetsgivare.

Erkännande av universitetsexamina och läraryrken – Högskoleverket

I de allra flesta fall är det Högskoleverket som tar emot din ansökan. De har hand om de utländska utbildningar som avslutas med examen, men som inte kräver någon legitimation. De ansvarar också för läraryrket. Högskoleverket kan också svara på frågor om olika länders utbildningar direkt om arbetsgivare och myndighet frågor efter det.

Du som vill få en behörighetsprövning av din utländska lärarexamen måste betala en avgift, övrig bedömning för ett utlåtande är gratis. För att behörighetsbevis ska kunna utfärdas krävs att den utländska lärarutbildningen är jämförbar med nuvarande eller äldre svensk lärarutbildning. Yrkeseferenhet kan också vägas in. Utöver detta finns krav på betyg i svenska språket motsvarande gymnasienivå, t.ex. Svenska B, Svenska som andraspråk B, TISUS-test (Test i svenska för universitetsstudier).

För behörighet till svenska högskolor och universitet – Verket för högskoleservice

Behöver du få din utbildning bedömd för att börja en svensk högskoleutbildning ska du vända dig till Verket för högskoleservice (VHS). Dessa bedömningar ger information om grundläggande och särskild behörighet och baseras på betyg från avslutat gymnasium. Har du läst på universitet eller motsvarande i ditt hemland kan även dessa betyg vara av stor vikt vid en bedömning.

Du måste inte ha en bedömning av tidigare utbildning för att ansöka om en studieplats vid ett universitet eller en högskola i Sverige, men om du har gjort en bedömning är det bra om du skickar med den när du söker studieplats. Bedömningen ger nämligen också information om vilket meritvärde, eller »betyg«, den utländska utbildningen ger vid ansökan.

Bedömningen från VHS är kostnadsfri (gratis).

Utländska vårdutbildningar till reglerade yrken – Socialstyrelsen

Om du har en utbildning inom hälso- och sjukvårdsområdet är det Socialstyrelsen (SoS) som ansvarar för värderingen. De gör en kompetensprövning, beslutar om legitimationsvillkor och utfärdar slutligen legitimation. Beroende på i vilket land du har genomgått din utbildning kan det komma att krävas en komplettering, antingen genom ett särskilt kompletteringsprogram som Socialstyrelsen erbjuder, eller genom högskolans kurser. Det är viktigt att tänka på att Socialstyrelsen bara bedömer avslutade utbildningar. Har du endast en påbörjad utbildning från ditt hemland eller ostyrkta studiemeriter måste du istället gå en kompletterande utbildning i högskolans regi.

Dessa yrken ansvarar Socialstyrelsen för:

Legitimationsyrken

Apotekare
Arbetssterapeut
Barnmorska
Kiropraktor
Logoped
Läkare
Naprapat
Optiker
Psykolog
Psykiater
Receptarie
Röntgensjuksköterska
Sjukgymnast
Sjukhusfysiker
Sjuksköterska
Tandhygienist
Tandläkare

Skyddad yrkestitel utan legitimation

Audionom
Biomedicinsk analytiker
Dietist
Ortopedingenjör

Sökande hänvisas till Socialstyrelsen för information om eventuella avgifter.

Veterinäryrken – Statens Jordbruksverk

Statens Jordbruksverk (SJV) utfärdar i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet svensk legitimation till veterinärer med utländsk högskoleexamen. Detta sker främst efter en tilläggsutbildning för utländska veterinärer (TUVE). Utbildningen omfattar kurser, praktik, teoretiska och praktiska prov samt praktiktjänstgöring. Innan du kan påbörja kursen krävs godkänt resultat på Sjukvårdssvenska 2.

Sjöbefäl och andra yrken till sjöss – Sjöfartsverket

Du som har en utbildning som Sjöbefäl eller liknande yrken, ska vända dig till Sjöfartsverket. De värderar befälhavare, överstyrmän, vaktstyrmän, maskinchefer, 1: e maskinister och vaktmaskinister. Den tidigare utbildningen ska minst uppfylla bestämmelserna i den Internationella sjöfartskonferensen, 1995 års reviderade konvention om normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning (STCW 95). Tänk på att det krävs svenskt medborgarskap för arbeta som befälhavare på ett svenskt fartyg.

Värderingen är kostnadsfri.

Luftburna yrken – Luftfartsverket

Luftfartsverket (LFV) värderar utbildningar inom flygyrken, dvs. trafikflygare och flygtekniker. För trafikflygare gäller följande: Luftfartsinspektionen godkänner utländskt gällande certifikat för tidsbegränsad tjänstgöring under förutsättning att den som har certifikatet uppfyller de krav som ställs för ett svenskt certifikat. I vissa fall krävs komplettering av dokumentation, erfarenhet och utbildning.

När det gäller flygteknikercertifikat accepteras/godkänns vissa certifikat direkt, utan krav på ytterligare kompletteringar. Det gäller de nationella teknikercertifikat som är utfärdade av norska och danska myndigheter, och s.k. JAR 66 AML.

Kommer du från ett EES/EU-land?

Utbildningar från EES/EU-länder värderas enligt andra regler. Sverige och övriga EU-länder och Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz omfattas av EG-direktiv som gäller erkännande av utbildning och yrkeskompetens inom reglerade yrken. Reglerade yrken innebär att du enligt lag måste ha auktorisation, legitimation eller liknande för att jobba inom ditt yrke. Detta gäller t.ex. apotekare, arkitekt, barnmorska, läkare m.fl. Grundprincipen är att den som är kvalificerad för att utöva ett yrke i sitt hemland också är kvalificerad att utöva yrket i alla EU/EES-länder.

Har du en utbildning från ett EU/EES-land och vill arbeta inom ett reglerat yrke i Sverige, måste du ansöka om behörighets- eller kompetensbevis hos den myndighet som är behörig myndighet. Se lista nedan. Du kan få närmare information om vart du ska vända dig hos Högskoleverket, www.hsv.se.

Behöriga myndigheter:

Advokat (89/48/EEG)

Sveriges Advokatsamfund

Box 27321

102 54 Stockholm

tel. 08-459 03 00, fax: 08-660 07 79

e-post: info@advokatsamfundet.se

<http://www.advokatsamfundet.se>

Fastighetsmäklare (92/51/EEG)

Fastighetsmäklarnämnden

Kammarkollegiet

Box 2199

103 15 Stockholm

tel. 08-700 08 00

fax: 08-700 09 99

e-post: fmn@kammarkollegiet.se

<http://fastighetsmaklarnamnden.se>

*Lärare inom det offentliga
skolväsendet (89/48/EEG)*
Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm
tel. 08-56 30 85 00
fax: 08-56 30 86 50
e-post: naric-enic@hsv.se
<http://www.hsv.se>

Flygtekniker (92/51/EEG)
Luftfartsverket
601 79 Norrköping
tel. 011-19 20 00
fax: 011-19 25 75
e-post: luftfartsverket@hk.lfv.se
<http://www.lfv.se>

Revisor (89/48/EEG)
Revisorsnämnden
Karlavägen 104
Box 24014, 104 50 Stockholm
tel. 08-783 18 70
fax: 08-783 18 71
e-post: rn@revisorsnamnden.se
<http://www.revisorsnamnden.se>

*Räddningschef (89/48/EEG)
befäl i räddningsstyrka,
brandman, brandsyner-
förrättare och
skorstensfejarmästare (92/51/EEG)*
Räddningsverket
651 80 Karlstad
tel. 054-10 40 00
fax: 054-10 28 89
e-post: srv@srv.se
<http://www.srv.se>

*Sjöingenjör,
sjökaptener (89/48/EEG),
fartygselektriker,
maskinist A och B,
skeppare A och B,
styrman A och B (92/51/EEG)*
Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
tel. 011-19 10 00
fax: 011-10 19 49
e-post: sjofartsverket@sjofartsverket.se
<http://www.sjofartsverket.se>

*Arbets terapeut, audionom, biomedicinsk
analytiker, dietist, logoped, optiker,
ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut,
röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjukgymnast,
kiropraktiker, (89/48/EEG), receptarie,
tandhygienist, tandsköterska (92/51/EEG)*
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
tel. 08-55 55 30 00
fax: 08-55 55 34 20
e-post: socialstyrelsen@sos.se
<http://www.sos.se>

Trafiklärare (92/51/EEG)
Vägverket
781 87 Borlänge
tel. 0243-750 00
fax: 0243-758 25
e-post: vagverket@vv.se
<http://www.vv.se>

Universitetslärare
Ingen behörig myndighet. Bedömningen görs vid anställningstillfället av arbetsgivaren (universitet och högskolor).

Behöriga myndigheter i Sverige för sektorsdirektiven

Arkitekt
Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm
tel. 08-56 30 85 00
fax: 08-56 30 86 50
e-post: hsv@hsv.se
<http://www.hsv.se>

Veterinär
Jordbruksverket
551 82 Jönköping
tel. 036-15 50 00
fax: 036-19 05 46
e-post: jordbruksverket@sjv.se
<http://www.sjv.se>

*Apotekare, barnmorska,
läkare, sjuksköterska, tandläkare*
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
tel. 08-55 55 30 00
fax: 08-55 55 34 20
e-post: socialstyrelsen@sos.se
<http://www.sos.se>

Information om EG-direktiven
[http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/
qualif/codesv.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/codesv.pdf)
(handbok och uppförandekod)
[http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/
qualif/guidesv.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/guidesv.pdf)

Att få din utbildning bedömd

Att få sin examen eller yrkeserfarenhet bedömd och jämförd med svenska förhållanden är en förutsättning för att få arbete i enlighet med sin kvalifikation. Integrationsverket har tagit fram skriften i samarbete med de myndigheter som värderar utländska examina.. Skriften visar vilken form av värdering de olika myndigheter står för och beskriver hur en värdering går till. Här finns också adresser till de olika myndigheterna.

Du kan beställa den här skriften på lätt svenska från vår distribution:

Migrationsverket
Distributionen
601 70 Norrköping

Vi har också översatt den till engelska, franska, spanska, bosniska/serbiska/kroatiska, arabiska, persiska, turkiska, somali, ryska och sorani. De finns inte tryckta men du kan hämta dem som pdf på vår hemsida www.integrationsverket.se.

INTEGRATIONSVERKET

Guldringen 58, Box 633, 601 14 Norrköping

Tel. 011-36 13 00, Fax 011-36 13 01

integrationsverket@integrationsverket.se • www.integrationsverket.se